

JUROFF1201 – KURS HØSTEN 2016

Oppgaver

Temaer og oppgaver:

1. dag: Kravet til lovhjemmel.

Oppgaver: 1, 2, 3 og 4

2. dag: Forvaltningslovens virkeområde. Vedtaksbegrepet og dets betydning. Partsbegrepet.

Oppgaver: 5, 6 og 7

3. dag: Inhabilitet. Partsoffentlighet og offentlighet.

Oppgaver: 8, 9, 10 og 11

4. dag: Klage og omgjøring.

Oppgaver: 12 og 13

NB! Det forutsettes at studentene (etter første gang) forbereder oppgavene fra gang til gang – helst i kollokvier.

Oppgaver i JUOFF1201 – Forvaltningsrett for ikke-jurister

Oppgave 1

Storevann i Sirdalsheiene er del av et større våtmarksområde. Grunneieren ønsket å bygge ut hytter i området. Etter at det var gjort visse undersøkelser, ble det oppdaget at det var flere relativt sjeldne fuglearter i området, vesentlig våtmarksfugler. Da Miljøverndepartementet ble klar over dette, ønsket det å frede området som naturreservat. Forslaget om fredning ble sendt på høring i Vest-Agder fylkeskommune og Sirdal kommune. En melding om forslaget ble rykket inn i lokalavisen Sirdølen og i Agderposten. Grunneieren ble også varslet per brev. I brevet gikk det frem at fredningen ville medføre at grunneieren ikke kunne legge ut området til hyttebygging samt at naturreservatet ville medføre en rekke andre begrensninger på bruken av området. Grunneieren ble oppfordret til å komme med sine merknader til forslaget.

Etter høringsrunden bestemte Miljøverndepartementet at området skulle fredes som naturreservat. Vedtak om fredning ble deretter fattet.

a. Kan Miljøverndepartementet etter eget forgodtbefinnende frede et område som naturreservat?

Grunneieren syntes at det var helt urimelig at området ikke lenger kunne benyttes til hyttebygging eller annet som grunneieren hadde tenkt.

b. Hva kan grunneieren gjøre – kan han angripe vedtaket?

c. Synes du grunneieren bør få noen form for erstatning?

Oppgave 2

a. Drøft og avgjør om følgende tiltak krever hjemmel i lov:

- Avskiltning av en bil
- Det populære bandet Antarctic Zebras har konsert i Frognerparken. Konserten er utsolgt, og det er store befolkningsmengder utenfor konsertområdet. Ytterligere folk strømmer til. Politiet frykter kaos, og danner manngard for å nekte flere adgang til parken.
- Avgi blodprøve
- Sette vaksine på en person som kommer fra et område hvor det er brutt ut en epidemi
- Lånekassen endrer telefontiden på hverdager fra 0900-1500 til 1000-1400

b. Hva er virkningen for tiltaket dersom det offentlige ikke har hjemmel i lov?

Oppgave 3

Peder Ås bor i Industrigaten 9 på Majorstuen i Oslo kommune. Han er for tiden student ved Universitetet i Oslo på bachelorprogrammet for offentlig administrasjon og ledelse. Han så for seg en jobb i Plan- og bygningsetaten etter endt studium. En dag mottok han et brev fra Folkeregisteret. Det pågikk en undersøkelse i Frogner bydel som hadde til hensikt å kontrollere folkeregisterets opplysninger i denne bydelen. Han ble bedt om å opplyse om riktig navn, fødselsdato, fødested, utdanning, yrke og arbeidsgiver. Han ble også spurt om videre karriereplaner og om hvor lenge han trodde han vil bli boende i bydelen. Folkeregisteret var avhengig av opplysninger om hvor mange mennesker det var sannsynlig at kom til å bo i bydelen de neste fem årene.

a. Kan Folkeregisteret pålegge Peder å fylle ut skjemaet?

b. Hva vil skje dersom Peder nekter å fylle ut skjemaet? Kan han få bot eller til og med settes i fengsel?

Oppgave 4

Den 1. juni 2004 ble det innført totalt røykeforbud på serverings- og utesteder i Norge. Dette ble gjort ved en tilføyelse i tobakkskadeloven § 6 annet ledd tredje punktum hvor det het at ”Røyking kan ikke tillates i serveringssteder”. Dette er også blitt omtalt som røykeloven.

Lillevik hotell syntes røykeforbudet var tåpelig. Hotellet var det viktigste utestedet i Lillevik kommune. I første etasje var det en restaurant og dansebar, mens det i andre etasje var en pianobar. Pianobaren var knyttet til første etasje med en trapp og en gang, men var ellers helt avlukket i forhold til resten av hotellet.

For å gå klar av røykeforbudet ble baren i andre etasje opprettet som ”røykebar”. For å slippe inn i baren måtte man være medlem av Røykens Venner. For å bli medlem måtte man skrive under på en erklæring hvor både passiv og aktiv røyking aksepteres i medlemslokalet. Videre erklærte man seg som motstander av myndighetens røykepolitikk, at foreningen skulle arbeide for en riktig praktisering av røykeloven samt et generelt krav om bedre behandling av røykere.

For ytterligere å markere at røykebaren bare var for medlemmer, ble det satt en adgangsbegrensning på 120 personer. De første 120 personene i Lillevik kommune som meldte seg inn i Røykens Venner fikk et adgangstegn. Personer som meldte seg inn senere måtte vente på at noen av de første medlemmene oppga sitt adgangstegn. Det stod en vakt på toppen av trappen som sørget for at bare personer med adgangstegn slapp inn. Vakten ble ikke utsatt for røykfullt luft.

Lillevik hotell var også klar over at ansatte ikke kunne arbeide i baren. Derfor var det bare hotellets eier, Peder Ås, som stod for skjenking i baren, rydding og vasking. Pianisten ble sagt opp.

Lillevik kommune reagerte på røykebaren. Kommunen ga Lillevik hotell 15. juni 2004 pålegg om stans av røyking i medhold av kommunehelsetjenesteloven § 4a-8. Etter kommunens syn hadde ”allmennheten adgang” til røykebaren, og uansett var røykebaren et ”arbeidslokale”, jf.

tobakksskadeloven § 6 første ledd første og annet punktum. Lovgiver hadde eksplisitt gitt uttrykk for at en omgåelse av røykeloven med en slik ”medlemsklubb” ikke var tillatt. Dersom ikke forholdet var rettet innen 15. juli 2004, ville det påpløpe tvangsmulkt i medhold av kommunehelsetjenesteloven § 4a-9. Lillevik hotell påklaget avgjørelsen til Fylkesmannen, jf. kommunehelsetjenesteloven § 4a-12, som opprettholdt pålegget med samme begrunnelse.

Lillevik hotell gikk til sak mot staten ved Helse- og omsorgsdepartementet, og hevdet pålegget måtte settes til side på grunn av gal rettsanvendelse. Allmennheten hadde ikke adgang til en forening som krever et bestemt røykepolitisk syn for medlemskap, og hvor det også var satt et tak på hvor mange personer som kunne få adgang til røykebaren. Røykelovens formål strakk seg ikke så langt at enkeltpersoner frivillig kan utsette seg for passiv røyking. Røykebaren var heller ikke et arbeidslokale da det bare var hotelleieren som arbeidet der.

Staten tok til motmæle. Pålegget bygget på en riktig rettsanvendelse. Det ble vist til kommunens begrunnelse, og lovens formål hindret at personer kunne samtykke i passiv røyking.

a. Drøft og avgjør om Lillevik kommune må ha hjemmel for pålegget?

b. Drøft og avgjør om ”allmennheten” har adgang til røykebaren?

c. Drøft og avgjør om røykebaren er et ”arbeidslokale”?

Oppgave 5

a. Hvilken betydning har det hva slags avgjørelse vi står overfor?

b. Er dette et vedtak etter fvl. § 2 eller ikke?

- dispensasjon til å bygge i 100 meters beltet
- søknad om dispensasjon til å bygge i 100 meters beltet nektes
- sykehuset søker om dispensasjon til å bygge i 100 meters beltet
- Skattedirektoratet gir en høringsuttalelse i forbindelse med en lovendring av skatteloven
- veiledning til selvangivelsen
- To politibetjenter får melding til å rykke ut til en ulykke
- Politiet fjerner skilter på en bil fordi den ikke er i teknisk forsvarlig stand
- Politiet fjerner skilter på bilen fordi eieren ikke har betalt veiavgiften
- Naboene til en industribedrift ber forurensningsmyndighetene skjerpe kravene til utslipp. Myndighetene foretar seg ikke noe i saken.
- fastsettelse av karakter på eksamen i JUROFF 1201
- du har søkt om uførepensjon, og trygdemyndighetene nekter deg innsyn i sakens dokumenter.
- flytting av Konkurransetilsynet fra Oslo til Bergen
- Vannverket stenger av vannet fordi avgiften er ikke betalt
- Aetat bestemmer seg for at åpningstiden på lokalkontorene nå skal være fra 10 til 14 i stedet for 9 til 15.
- Marte Kirkerud nektes hjemmehjelp
- opptak i barnehage
- staten inngår avtale med Kværner Mandal om kjøp av fem nye MTB'er

c. Er dette et enkeltvedtak eller en forskrift?

- regler som skal gjelde ved eksamen på Universitetet i Oslo
- reguleringsplaner
- regler fastsatt for sementprodusenter i Norge
- regler om tvungen renovasjon med renovasjonsutgifter
- regler om områdevern etter naturvernloven

Oppgave 6¹

På en sterkt beferdet veistrekning blir det satt opp forbudsskilt mot å svinge til venstre inn til en bensinstasjon ved veien. Hensikten er å hindre utstrakt kryssing av motgående kjørefelt, da dette anses til fare eller ulempe for ferdselen. Hva slags avgjørelse er dette?

Oppgave 7

a. Hvilken betydning har det å være part i forvaltningslovens forstand?

b. Hvem av disse kan anses som part, jf. fvl. § 2 første ledd bokstav e:

- en restaurant får skjenkebevilling
- naboene til en restaurant som søker om skjenkebevilling
- naboene til en restaurant som skal utvide bygningen ved å bygge en ny etasje
- avholdsorganisasjon i sak om skjenkebevilling

Oppgave 8

En fylkeskommune skulle få nytt fergesamband mellom Indrepollen og Ytrepollen. Flere fergeselskaper ble invitert til å delta i en åpen anbudsrunde. Før anbudsfristen gikk ut tok saksbehandleren i fylkeskommunen - Peder Ås - kontakt med fergeselskapet Fylkesbåtane AS (FB) som fylkeskommunen eide, og sa at det var fylkeskommunalt ønskelig å få anbud derfra. Av anbudene skilte to seg klart ut som de rimeligste. Det ene kom fra FB, det andre fra et nystartet privat fergeselskap, Jensens Fergeruter AS (JF). Peder Ås, som var sønn av driftssjefen i FB, innstilte på anbudet fra FB. Ås begrunnet innstillingen med at prisforskjellen ikke burde være avgjørende for valget mellom FB og JF og at fergedriften ville bli best ved å velge FB. Fylkesordføreren, Lars Holm, som var styreformann i FB, støttet innstillingen og la saken fram for fylkesutvalget som med ti mot tre stemmer ga FB konsesjonen. JF hevdet at vedtaket måtte være ugyldig som følge av inhabilitet.

a. Var Peder Ås inhabil?

b. Var Lars Holm inhabil?

c. Hvis ja; er vedtaket ugyldig?

¹ Oppgaven er med tillatelse fra forfatteren hentet fra Erik Boe, Oppgave- og materialsamling i forvaltningsrett, 3. utg, Universitetsforlaget 1995

Oppgave 9

I Storeby hadde kommunestyret bestemt at det skulle bygges ny opera. Det ble utlyst en arkitektkonkurranse hvor en fagjury skulle velge ut de to beste alternativene. Kommunestyret skulle så velge ett av disse to alternativene.

Arkitektfirmaet Seilet var eid og ble drevet av arkitekt Lars Holm. Før han sendte sitt forslag til ny opera, fikk han ingeniør Peder Ås til å foreta statiske beregninger av prosjektet. Peder Ås satt også i kommunestyret.

Forslaget til Seilet ble sammen med forslaget til arkitektfirmaet Vingen valgt ut av juryen. I forkant av møtet i kommunestyret hvor saken skulle behandles, var det mange innlegg og skrivelser i pressen om hvilket av de to forslagene som burde velges. Det ble også en opphetet debatt under behandlingen i kommunestyret. Alle representantene i kommunestyret holdt innlegg, deriblant Peder Ås som sa at ”Seilets forslag best gjenspeiler sjøfartstradisjonen til Storeby, og bør derfor velges”.

a. Var Peder Ås inhabil til å delta i behandlingen av spørsmålet i kommunestyret?

b. Hvis ja; er vedtaket ugyldig?

Oppgave 10

Etter en lang og utsvevende studietid i Oslo bestemte gladgutten Peder Ås seg for å flytte hjem til sin barndoms dal på Sørlandet for å starte café. Han fikk hånd om egnede lokaler i sentrum av Lillestrand, et tettsted på ca 8000 faste innbyggere og mange badegjester om sommeren. Han sendte inn søknad om skjenkebevilling idet han hadde fått lokaler.

Den KrF-dominerte kommunen var intuitivt skeptisk til skjenkebevillinger. Det lokale hotellet hadde skjenkebevilling til sin bar og café, men det var det eneste skjenkestedet i kommunen. Kommunen fryktet at et ytterligere skjenketilbud ville virke negativt på oppvekstmiljøet i kommunen. Det ga derfor Marte Kirkerud – som var sosionom i kommunen, men som også hadde et eget rådgivningsfirma – i oppdrag å utrede de sosiale virkningene av et økt skjenketilbud. Hun avga sin utredning etter fire uker, og sendte regning på 10000 kroner til kommunen.

Kommunen hentet også inn en uttalelse fra rådmannen i nabokommunen Storestrand, om denne kommunens erfaringer etter at den et halvt år tidligere hadde økt antallet skjenkebevillinger fra en til tre.

Sekretær Else Lien i en av kommunens avholdslosjer engasjerte seg sterkt i spørsmålet (som alle i kommunen var kjent med). Lien skrev til kommunen at den ikke måtte finne på å utvide antall skjenkebevillinger. Det ville rasere det gode og nøterne miljøet i bygda, mente hun. Og, la hun til, de måtte iallfall ikke finne på å gi bevilling til Peder Ås. Hun forklarte at hun kjente ham godt – bl.a. fordi hun hadde tilhørt samme sykkellubb som hans mor. Peder var et notorisk rotehode, mente hun, og med en meget tvilsom moral. Det var en kjent sak at han drev med piker, vin og sak – og at han fått minst tre anstendige Oslopiker i uløkka. Lien mente også at han hadde vært siktet i en narkotikasak i Oslo.

Kommunen innhentet også uttalelse fra politiet og den lokale sosialtjenesten, jfr alkoholloven § 1-7 annet ledd.

Førstekonsulent Lars Holm ble gitt i oppdrag å forberede saken for kommunestyret. Han ga sin innstilling etter at alle de foran nevnte uttalelser var sendt inn.

Peder Ås' café skulle ligge vegg i vegg med hotellet på stedet. Dette frykter derfor for sin omsetning, og ble meget interessert i saken. Det skrev derfor til kommunestyret uken før saken skulle behandles der, og ba om å få innsyn i alle sakens dokumenter.

Ta stilling til om hotellet kan be om innsyn i:

- a. utredningen fra Marte Kirkerud*
- b. uttalelsen fra rådmannen i Storestrand*
- c. brevet fra Else Lien*
- d. uttalelsene fra politiet og sosialtjenesteloven*
- e. innstillingen fra Lars Holm*

Oppgave 11²

Veisjefen i Hedmark har hatt lite å gjøre i det siste. Det er få som kommer innom for å se dokumenter. Veisjefen mener det er hensiktsmessig å henvise publikum til Veidirektoratet for å få et sentralt organ til å avgjøre om et dokument er offentlig eller ikke.

a. Kan veisjefen bestemme dette?

Hva om veisjefen bestemmer at det vil være hensiktsmessig å anmode publikum om å henvende seg til Veidirektoratet.

b. Kan veisjefen bestemme dette?

Hva om veisjefen bestemmer at det vil være hensiktsmessig å be om å få rådføre seg med Veidirektoratet før det kan tas stilling til spørsmålet.

c. Kan veisjefen bestemme dette?

² Oppgaven er med tillatelse fra forfatteren hentet fra Erik Boe, Oppgave- og materialsamling i forvaltningsrett, 3. utg, Universitetsforlaget 1995

Oppgave 12³

Lars Holm eier et lite område hvor det er en dam. Rett ved er det et borettslag hvor det bor mange barn. Borettslaget ber Lars fylle igjen dammen slik at barna kan leke trygt i nærområdet. Lars mener det ikke er noen grunn til dette. Han gjør derfor ingen ting. Imidlertid mener også kommunen at dammen er farlig. Lars blir pålagt å fylle igjen dammen. Lars svarer at det iallfall må holde å sette opp et 2 meter høyt gjerde rundt dammen. Kommunen er enig i at pålegget går for langt, og endrer det, slik at Lars kan velge om han vil fylle igjen dammen eller sette opp gjerde rundt dammen. Borettslaget mener at dette ikke er nok.

a. Har kommunen rett til å endre vedtaket?

Borettslaget klager til Fylkesmannen. ”Er det noe som lokker barn, så er det å klatre over et gjerde uten piggetrad”, het det i klagen. Lars på sin side ber departementet om å oppheve hele pålegget. ”Det er en overreaksjon, for barn må venne seg til at tjern og dammer nærmer man seg med forsiktighet. Man kan ikke sikre alle tjern bare fordi de ligger i turavstand fra et boligfelt”, sier Lars.

b. Må klagen tas under behandling?

c. Hva kan Fylkesmannen prøve?

Oppgave 13

Peder Ås eide og drev en liten strutsefarm i Lillevik. Stadig flere personer hadde innsett at struts var en delikatesse, og Ås ønsket å oppføre et uthus på 49 kvm. slik at han fikk plass til flere fugler. Den 12. november 2000 søkte han derfor Lillevik kommune om byggetillatelse og dispensasjon i henhold til plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77 § 70 nr 2 annet ledd b.

På folkemøtet "Lillevik i et nytt årtusen" den 21. januar 2001, holdt seniorrådgiver Marte Kirkerud i Lillevik kommune et engasjert innlegg om næringslivets muligheter i Lillevik. Hun nevnte strutseoppdrett som en næring det burde satses mer på, og fortalte at kommunen med det første kom til å behandle en søknad fra Peder Ås om å oppføre et uthus som gjorde at han kunne utvikle virksomheten sin. Hun sa også at hun i sin innstilling ville gå inn for at søknaden ble innvilget. Ås sin nabo Lars Holm, som hadde kommet tilbake fra langvarig ferie i Syden tidsnok til å delta på folkemøtet, ble rasende over å høre at kommunen trolig ville godkjenne en søknad om oppføring av uthus. Holm hadde lenge sett seg lei på alle de underlige fuglene som han følte holdt øye med ham, og uthuset ville skygge for solen på verandaen hans. Selv om det ikke var andre plager forbundet med virksomheten til Ås, leverte Holm en skriftlig klage neste dag. Det samme gjorde Holms tante, Esther Marie Holm i Storvik, fordi hun syntes synd på Holm og fordi boligen hans var barndomshjemmet hennes.

Også den lokale jakt- og fiskeforeningen leverte inn klage den 22. januar fordi den mente det var fare for at strutsen kunne rømme. Struts hørte ikke hjemme i norsk natur, mente

³ Oppgaven er med tillatelse fra forfatteren hentet fra Erik Boe, Oppgave- og materialsamling i forvaltningsrett, 3. utg, Universitetsforlaget 1995

foreningen. Foreningen hadde medlemmer fra 15 av de 35 husstandene i strøket. Foreningens formann var Lars Holms halvbror Jacob Holm.

Kommunen avviste alle klagen fordi man mente ingen av dem som klaget hadde krav på klagebehandling, og fordi vilkårene for å klage uansett ikke var oppfylt. I lys av klagen besluttet imidlertid planutvalget i Lillevik kommune, jf. plan- og bygningsloven § 9-1 første ledd, å avslå søknaden (noe det var på det rene at utvalget hadde kompetanse til). Planutvalget la vekt på at uthuset ville bli til sjenanse for Holm, og ville ikke gi godkjenning etter plan- og bygningsloven § 70 nr. 2 annet ledd b. Vedtaket ble truffet den 2. februar.

Ås mottok den 7. februar brev fra kommunen der det gikk frem at han ikke fikk godkjenning. Samme dag brøt det ut Krim Kongo-feber blant strutsen hans, og kampen mot sykdommen tok all hans tid fram til 16. mars 2001. Holm, som fikk vite om vedtaket 10. februar, fikk seg mang en god latter da han så hvordan Ås løp etter strutsene for å sette sprøyter.

Den 18. mars husket Ås at søknaden var avslått, og ringte straks kommunen. Han fikk snakke med Marte Kirkerud. Ås var oppbrakt over at han ikke fikk godkjenning og gav uttrykk for at "dette viste at kommunen stakk hodet i sanden og ikke tok struts på alvor" og at han "ville klage og forfølge saken med alle midler". Kirkerud, som personlig mente at Ås burde ha fått oppføre uthuset, følte seg beklemt og sa hun forstod akkurat hvordan Ås hadde det. Kirkerud lovte at hun skulle forelegge klagen for planutvalget, og oversende planutvalgets vedtak til fylkesmannen (som i henhold til delegasjonsvedtak var klageinstans etter plan- og bygningsloven § 15) dersom utvalget ikke ville endre vedtaket. Planutvalget satt samme dag i møte, og på grunnlag av en orientering fra Kirkerud behandlet utvalget klagen med en gang. Utvalget gav sin tilslutning til at klagen skulle behandles, men opprettholdt sin avgjørelse om at Ås ikke fikk bygge. Kirkerud fakset vedtaket til fylkesmannen samme dag. På forsiden av telefaksen skrev hun:

"Peder Ås har pr. telefon påklaget vedtaket. Lillevik kommune har godtatt klagen selv om den først ble satt frem i dag."

Deretter undertegnet hun telefaksen "på vegne av Peder Ås".

Telefaksen ble ikke fulgt opp med brev fra kommunen eller Ås. I dagene som fulgte, ringte Ås jevnlig til fylkesmannen og spurte hvordan det gikk med klagesaken. Den 14. april avgjorde fylkesmannen saken, og bestemte at Ås fikk oppføre uthuset. Lars Holm påklaget straks vedtaket til Kommunal- og regionaldepartementet, som i denne saken var overordnet organ i forhold til fylkesmannen. Holm mente at dette ville gi ekstra god rettssikkerhet, og departementet ønsket å behandle klagesaken.

Det skal legges til grunn at alle vedtakene som var truffet var gyldige.

Drøft og avgjør:

a. Har Holm, Holms tante eller jakt- og fiskeforeningen krav på å få behandlet sine klager?

b. Var Ås sin klage fremsatt i tide i henhold til forvaltningslovens regler?

c. Forutsatt at klagen var fremsatt for sent: Var det riktig av Lillevik kommune å behandle klagen selv om den var sent innkommet?

d. Tilfredsstiller telefaksen som kommunen sendte forvaltningslovens krav til en klage?

e. Er kommunens vurdering av om Ås sin klage er rettidig bindende for fylkesmannen?

f. Kan kommunal- og regionaldepartementet behandle saken som klagesak etter forvaltningsloven?

g. Var kommunens behandling av klagen i samsvar med forvaltningsloven kapittel VI eller ulovfestede regler for behandling av klagesaker?

Oppgave 14 (Kursoppgave)

Peder Ås var eier og daglig leder av puben Den brune i Lillevik. Puben var et stamsted for mange lokale karakterer. Her kunne de ta morgenspilsen og røyke rullings, de kunne få skikkelig norsk husmannskost og stedet var i det hele deres sosiale møtested. For å sikre at gjestene også kunne røyke i dagslys, hadde Peder laget en vinterhage ut mot gaten. Vinterhagen bestod av tre glassvegger og et glasstak. Den fjerde veggen var selve bygningen hvor puben lå. Gjestene hadde tilgang til vinterhagen fra puben.

Lars Holm var eier og daglig leder av utestedet Ute og Inne. Dette var et møtested for unge festrøykende mennesker. Stedet var populært blant ungdommene i Lillevik. Det var ekstra stas de gangene Holm åpnet bakgården på stedet som var dekket av et glasstak. Utestedet lå vis a vis Den brune.

Den 1. juni 2004 trådte røykeforbudet på serveringssteder i kraft, jf. tobakksskadeloven § 6 annet ledd tredje punktum (vedlagt). To uker senere var to representanter fra Lillevik kommune på tilsynsbesøk hos Den brune og Ute og Inne for å undersøke om henholdsvis vinterhagen og bakgården var serveringssteder. Under tilsynet hos Den brune uttalte representantene til Peder at det var nok å fjerne de to korte glassveggene for at vinterhagen kunne anses som en uteservering som ikke var omfattet av røykeforbudet. Peder var misfornøyd med dette, og representantene sa at han da heller fikk håndheve røykeforbudet når pålegget kom.

Under tilsynet hos Ute og Inne uttalte representantene at Lars måtte fjerne glasstaket for å sikre tilstrekkelig luftgjennomstrømning. I motsatt fall var bakgården å anse som et serveringssted. Da representantene var på vei ut, spurte Lars om Peders vinterhage gikk klar av røykeforbudet. Da han hørte at Peder kanskje kunne gå klar av røykeforbudet ved bare å fjerne kortveggene i vinterhagen, ble han rasende. Han skrev samme ettermiddag en klage til Fylkesmannen hvor han mente endringene av vinterhagen ikke var tilstrekkelige. Uansett var dette usaklig forskjellsbehandling når han måtte fjerne sitt glasstak. Kommunen avviste den 20. juni klagen.

Spørsmål 1: Drøft og avgjør om kommunen kunne avvise klagen.

Spørsmål 2: For det tilfelle at klagen skulle vært behandlet, kan Lars høres med sin anførsel om usaklig forskjellsbehandling?

To uker senere, den 29. juni, fikk Peder pålegg om å fjerne de to kortveggene i vinterhagen for å gå klar av røykeforbudet. Den lange glassveggen og glasstaket kunne bli værende. Hvis han ikke gjorde dette, måtte han håndheve røykeforbudet i vinterhagen. Samme dag som Peder fikk underretning om pålegget, brøt det ut brann på kjøkkenet i Den brune. Slukkingen og den senere oppryddingen tok all hans tid. Det var først den 1. august Peder kom på at han hadde fått pålegg om å gjøre endringer i vinterhagen for å gå klar av røykeforbudet. Peder syntes dette var noe tull. Hans gjester hadde jo alltid kunnet ta seg en rullings i Den brune, og dette gjaldt ikke minst i vinterhagen. Han påklaget derfor pålegget til Fylkesmannen samme dag.

Spørsmål 3: Drøft og avgjør om tobakksskadeloven § 6 gir hjemmel for pålegget.

Spørsmål 4: Drøft og avgjør om Peder har klaget innen fristen.

Spørsmål 5: Drøft og avgjør om kommunen kan avvise klagen dersom Peder ikke har klaget innenfor fristen